

BŘEZEN v zahradě

Během března se na zahradě začíná probouzet jaro. Cibulnaté a hlíznaté rostliny začínají ukazovat první květy a květy se objevují i na některých keřích. V tomto měsíci je vhodné začít s vysazováním okrasných a ovocných rostlin. U ovocných dřevin je vhodné začít s ochranou proti chorobám a škůdcům. Aplikujeme před-jarní postřik proti škůdcům (omyjeme celé stromy aplikační kapalinou) a provedeme první postřik proti kadeřavosti broskvoní.

ROSTLINY VHODNÉ NA ŽIVÉ PLOTY

Živé ploty jsou linií výsadbou rostlin stejného druhu, které jasně a trvale rozdělují nebo vymezují prostor. Blízko silnic je důležitá také jejich hygienická funkce „lapačů prachu a nečistot“.

Mohou mít mnoho různých podob, od volně rostoucích živých plotů po přísně tvarované.

Volně rostoucí živé ploty vyžadují větší plochu, kompenzací jsou nám minimální nároky na údržbu a u některých listnatých dřevin i pravidelné kvetení.

Tvarované živé ploty jsou vhodné převážně tam, kde jsme omezeni prostorem. Správně provedený řez zaručuje úzký a vysoký plot, který nám zajistí dostatek soukromí

Samotný řez hodně závisí na druhu rostliny, pravidlem ovšem je, že každý tvarovaný živý plot střiháme nebo řežeme mírně kónicky. To znamená, že šířku plotu směrem nahoru postupně zužujeme, aby se ke spodním patřům listové plochy dostal dostatek slunečního svitu a listy či jehlice neopadávaly.

Dále můžeme volit mezi jehličnatými nebo listnatými živými ploty. Mezi jehličnaté druhy patří klasická rostlina - zerav západní (*Thuja occidentalis*) a dále tis prostřední (*Taxus x media*). Ostatní druhy jehličnanů jsou na živé ploty méně vhodné, protože buď špatně snášejí řez nebo mohou při nepříznivých klimatických podmínkách namrzat.

Živý plot - Thuja occ. Malonyana

Z jehličnatých druhů rostlin lze uvést:

Thuja occidentalis 'Malonyana' - zerav západní

Původní rostlinný druh pochází ze Severní Ameriky, avšak konkrétně tento kultivar byl vyšlechtěn ve slovenských Mlýnanech. Vzhledem ke své úzce sloupovité koruně se jedná o kultivar ideální především do tvarovaných živých plotů. Přirozený tvar koruny zajišťuje do budoucna minimální nároky na údržbu. Obvykle postačuje pouze zastříhávat horní část, jen občas, většinou u straších plotů, je nutné zarovnat i boční partie plotu. Rostliny vysazujeme obvykle na vzdálenost 50 – 60 cm.

Thuja occidentalis 'Smaragd' - zerav západní

Tento kultivar zeravu západního je velmi podobný výše uvedenému druhu, rozdíl můžeme vidět v efektnějším zbarvení jehlic. Drobnými nevýhodami tohoto kultivaru je jehlanovitý tvar, který hůře a déle vytváří plnou stěnu a také menší odolnost klimatickým vlivům. Spon při výsadbě je stejný jako u zeravu západního, kultivaru Malonyana.

Taxus x media – tis prostřední

Tis prostřední je nejvhodnější rostlinou pro stříhané živé ploty. Rostlina má tmavou barvu, která je velmi žádaná a samotná rostlina výborně snáší řez. U starých živých plotů není problém provést zmlazení tzv. na pařez a rostlina bez problémů regeneruje. Takto silný řez není možný u většiny ostatních rostlinných druhů provést, protože jejich regenerační schopnost je velmi slabá. Nevýhodou této rostliny je pomalý růst a vyšší množství rostlin potřebných pro výsadbu jednoho metru plotu. Vzdálenost při výsadbě se většinou pohybuje od 30 do 50cm, záleží na velikosti vysazované rostliny.

Při výsadbě listnatého živého plotu máme k dispozici mnohem širší spektrum rostlinných druhů, které v mnoha případech dobře snášejí případný řez. S výběrem vhodných druhů přímo pro danou lokalitu a podmínky Vám nejlépe poradí ve vašem zahradním centru. V následujícím přehledu jsou uvedeny pouze rostliny, které jsou nejvhodnější pro vyšší tvarované živé ploty.

Ligustrum vulgare 'Atravierens' - ptačí zob obecný

Jedním z nejčastěji využívaných druhů pro výsadbu živých plotů je ptačí zob obecný. Atraktivním ho činí především jeho stálezelenost a jen částečná opadavost. Během zimy opadá pouze část listů a hned na jaře je nahrazena novými. Odolnost rostliny klimatickým vlivům je vysoká a případné namrznutí je velmi vyjimečné. Pokud už k namrznutí dojde, rostlina bez problémů regeneruje. Vzdálenost rostlin při výsadbě je 30cm.

Carpinus betulus – habr obecný

Pokud na zahradě potřebujete vytvořit vysokou stěnu živého plotu a na samotný plot máte hodně úzký prostor, porozhlédněte se v zahradnictví po rost-

Živý plot - Carpinus betulus - habr obecný

linách habru obecného. Jelikož se jedná o strom a ne keř, skládá se habitus rostliny z kmene a postranního obrostu. Právě díky tomuto habitu není problém při pravidelné péči vypěstovat dvoumetrový živý plot, při šířce i 30 centimetrů. Jelikož se jedná o domácí rostlinu, její odolnost vůči klimatickým vlivům je vysoká a v podstatě nehrozí její poškození. Regenerační schopnost rostliny je velmi dobrá. Listy habru sice každoročně na podzim opadávají, ale zhruba polovina jich na plotu vydrží až do jara. Díky tomu je plot částečně neprůhledný i během zimního období. Vzdálenost při výsadbě je 30cm.

Živý plot - Carpinus betulus - habr obecný

**Ing. Martin Hraňo, DiS. ,
Ing. Gabriela Rychnovská,
Odborné služby zahradnické,
Žehušice, tel /fax: 327 399 161,
www.hrano.cz**

VELIKONOCE - SVÁTKY JARA

Velikonoce jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem a patří k nejstarším svátkům vůbec. Křesťané jimi oslavují zmrtvýchvstání Ježíše Krista, Spasitele lidstva. Ježíš Kristus byl na Velký pátek ukřižován a v noci ze soboty na neděli vstal z mrtvých. Tato noc se proto nazývá Velkou nocí. Symbolicky nám dává víru ve vítězství pravdy, lásky a spravedlnosti nad lží, nenávistí a nespravedlností.

Předchůdcem Velikonoc, jak je známe, byly nejspíše pohanské svátky Keltů a Germánů, oslavující jarní slunovrat (rovnodennost), konec zimy a příchod jara. Organizovanými náboženskými svátky byly Velikonoce také u Židů, kteří v této době slavili svátek pesach, vzpomínku na vysvobození Izraelitů z Egyptského zajetí.

Velikonoce nemají stanoven pevný termín. Jsou pohyblivými svátky a velikonoční neděle připadá na první neděli po prvním jarním úplňku.

Mezi nejznámější velikonoční symboly patří beránek, symbolizuje beránka božího, Ježíše Krista. Velikonoční vajíčko v sobě ukrývá zárodek života, symbolizuje příchod jara, života a díky skořápce i pocit bezpečí. Velikonoční zajíček v současné symbolice přináší velikonoční vajíčka. Se spojení s lidovými tradicemi se v naší kultuře ustálila celá řada zvyků. Zdobíme velikonoční vajíčka,

tzv. kraslice, pečeme velikonočního beránka, čekáme na velikonočního zajíčka a jeho dobroty.

Většina těchto tradic a symbolů přechází i do výzdoby našich příbytků. Kdo z nás nemá na Velikonoce na ošatce kraslice, v okně figurku zajíčka nebo beránka, ve váze kočky? Po dlouhé a studené zimě se těšíme na první posly jara, dychtivě vyhlížíme první sněženky a bledule. Domovy si rozjasňujeme primulemi, hyacinty, narciskami.

Zapomeňte na chvíli na zimu, pokochejte se jarní atmosférou a přivítejte společně s námi jaro na naší tradiční prodejní velikonoční výstavě, která začíná 5.3.2011 v zahradnictví Hraňo v Žehušicích.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ OVOCNÝCH DŘEVIN

TVAROVÁNÍ A ŘEZ HRUŠNÍ

Z pěstitelských tvarů hrušní lze pro použití na zahrádkách doporučit volně rostoucí zákrssek nebo vyjimečně tvarovanou ovocnou stěnu.

Řez po výsadbě je totožný s řezem jabloní, které byly popisovány v minulém čísle. Určitý rozdíl je možné spatřit v tom, že některé odrůdy mají silně vzpřímený růst a proto je vhodné šikmé vyvazování postranních větví.

I v případě výchovného řezu jsou zásady stejné jako u jabloní, jen zase mírně potlačujeme silný vzpřímený růst všech větví vyvazováním do šikmé polohy.

Určitým specifickým oproti jabloním je citlivost hrušní k nízkým teplotám. Už při slabém namrznutí reagují stromy tvorbou vlků, kterou je třeba následně využít nebo odstranit. Vždy se snažíme z těchto výhonů vybrat vhodné a silné a z nich zapěstovat nové kosterní větve. Nevhodné umístění vlky je nutné odstranit, nejlépe počátkem léta. Méně vhodné je odstraňování při jarním řezu. Pokud provedeme odstranění v jarním období, dojde v následujícím roce k bujnému prorůstání náhradních pupenů. Pokud dojde k silnému poškození rostliny mrazem, můžeme nové kosterní větve zapěstovat z vhodně vybraných vlků.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ TŘEŠNÍ

Třešně nejčastěji pěstujeme s volně rostoucí korunou a výškou kmene 90 – 110cm. Nově jsou v prodeji též zákrsky na vegetativně množených pomalurostoucích podnožích. Tyto nové podnože jsou pro rodinné zahrady vhodnější, protože rostlina nevytváří tak velký strom, jako jsem u třešni zvyklí.

Řez po výsadbě je shodný s řezem jádrovin (jabloně, hrušně).

Velkým problémem u třešní je výskyt klejotoku na místech užiténých větví. Třešně totiž nesnášejí přísné tvarování a hlavně řez v nevhodnou dobu (pozdě na podzim nebo v zimě). Z tohoto důvodu omezujeme tvarovací řez s výjimkou prvního roku na minimum.

Při výchovném řezu, který trvá zhruba 4 roky, se snažíme zapěstovat pevnou a fídkou korunu se třemi až čtyřmi kosterními větviemi a terminálním výhonem. Samotný terminál může být koncem této doby odstraněn a dále můžeme korunu pěstovat jako dutou bez terminálu. Výhodou duté koruny je lepší prosvětlení a následně zvýšení kvality plodů.

Po zapěstování odstraňujeme poškozené, suché nebo nemocné výhony, konkurenční výhony a také výhony, které zahušťují korunu. Tento řez je nejvhodnější provádět v průběhu vegetace, nejlépe v létě.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ VIŠNÍ

Višně se nejčastěji pěstují jako zákrsky nebo čtvrtkmeny. Jedná se o peckovinu (stejně jako třešeň), ale z hlediska řezu jsou višně výrazně náročnější.

Řez po výsadbě se shoduje s řezem jádrovin.

Při výchovném řezu je třeba brát v úvahu, že višně vytváří velký počet slabých výhonů, které zahušťují korunu. Proto musíme korunu udržovat pravidelným prosvětlovacím řezem. Pokud se stromy pravidelně neprosvětluje, je vhodné provádět jednou za pět let zkrácení silnějších větví na vhodný postranní výhon. V tomto případě je obzvláště vhodné postupovat metodou Zahnova řezu, popsanou níže.

Zahnův řez u peckovin

Tento způsob řezu vychází z dlouholetých výzkumů v Německu. Hlavní výhodou řezu je omezení výskytu klejotoku při řezu silnějších větví.

Hlavním požadavkem při pěstování peckovin je, aby boční větve nikdy nebyla silnější než terminální. Při nedodržení tohoto pravidla je dokázáno zhoršování zdravotního stavu stromu. Pokud se toto přeci stane, není vhodné tuto silnou postranní větev odstranit najednou. Hrozí vysoké riziko následného poškození klejotokem.

Právě proto byla vyvinuta metoda postupného sesazování nevhodné větve řezem na dlouhý aktivní čípek. Řez provedeme tak, že z řezané větve zůstane čípek dlouhý cca 20 cm (reálná délka závisí na síle větve – čím tlustší větve, tím delší čípek), který je silně potlačený v růstu, ale přitom je dostatečně dlouhý aby nezaschl. Tímto řezem potlačíme růst řezané větve, nová větve postupně přebírá její funkci. Po několika letech se poměr tloušťky řezané větve a nově vybrané větve přehoupne ve prospěch nové a zbylý čípek můžeme odstranit na větevní kroužek aniž by hrozila infekce klejotokem. Tento řez můžeme aplikovat i na slabší větve. Tam provedeme v časném létě částečné zkrácení a teprve v srpnu ji zcela odřízneme.

